

УДК 78.2;78.2У

DOI 10.32782/2224-0926-2023-2-45-2

Граб Уляна Богданівна
докторка мистецтвознавства,
професорка кафедри музичної медієвістики та україністики,
Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
<https://orcid.org/0000-0002-1352-1951>

УКРАЇНЬСЬКА МУЗИЧНА БІОГРАФІСТИКА: ДО ПРОБЛЕМИ ВИБОРУ МЕТОДОЛОГІЧНИХ КООРДИНАТ

Досліджується проблема музичної біографістики у гуманітаристиці, яка актуалізувалася у сучасних дослідженнях. І світові, і українські науковці відзначають необхідність оновлення методологічних координат до написання наукових біографій, базуючись на міждисциплінарному підході. Потребує оновлення в руслі сучасних запитів до наукової біографії і музична біографія, її теоретико-методологічна проблематика активно входить у сучасний музикознавчий дискурс. В українському музикознавстві, окрім музичної біографії, активно використовується концепт творчої біографії і життєтворчості, однак назріла потреба активного використання і впровадження в музикознавчий дискурс досвіду світового музикознавства у цій сфері, у якому наголошується необхідність застосовувати герменевтику, вивчати політичне значення музики, питання міфотворчості, історію рецепції, гендерні проблеми, впроваджувати сучасні візуальні техніки та ін. Обґрунтовується використання наукового жанру інтелектуальної біографії для дослідження життя і наукової діяльності музикознавця в широкому історико-культурному та мистецькому контексті, який є пріоритетною тенденцією у світовій історіографії і здобув значну популярність у західній біографістиці. Постать музикознавця є самоцінним об'єктом, гідним персональної інтелектуальної історії як особливого жанру наукового дослідження. Стверджується, що українське музикознавство повинно включити музичну біографістику у сферу своїх теоретико-методологічних зацікавлень і стратегічних інтересів, використовувати інноваційні підходи, які застосовуються на практиці у світовому музикознавчому просторі.

Ключові слова: музична біографія, творча біографія, життєтворчість, інтелектуальна біографія, музикознавець.

Hrab Uliana. Ukrainian music biographical research: on the problem of choice of methodological coordinates

The issue of music biographical research in modern humanities, which has been actualized in contemporary research, is considered. Both international and Ukrainian scholars note the need to update the methodological coordinates for writing scientific biographies based on an interdisciplinary approach. Musical biography also needs to be updated in line with modern demands for scientific biography; its theoretical and methodological issues are actively discussed in contemporary musicological discourse. In addition to musical biography, Ukrainian musicology extensively employs the concept of oeuvre biography and life's journey, but there is a necessity to actively use and introduce into musicological discourse the relevant experience of global musicology, which emphasizes the importance to apply hermeneutics, study the political role of music, mythmaking, reception history, gender issues, implement modern visual techniques, etc. It is substantiated the use of the scientific genre of intellectual biography to study the life and academic career of a musicologist in a broad historical-cultural and artistic context, which is a priority trend in global historiography and has gained considerable popularity in Western biography. The figure of a musicologist is a valuable object, worthy of a personal intellectual history as a

special genre of scientific research. It is argued that Ukrainian musicology should include music biography studies in the scope of its theoretical-methodological and strategic interests and resort to innovative approaches which find practical application in the world musicological space.

Key words: *musical biography, oeuvre biography, life legacy, intellectual biography, musicologist.*

Вступ. Потреба оновлення української музичної біографістики, доповненої новими документами, джерелами з поглибленими коментарями і герменевтичним тлумаченням, а головне, з новими підходами до самого жанру, назріла гостро. Нині як ніколи актуалізувалися всі її проблеми, і стало очевидно, наскільки треба подвоїти, а то й потроїти зусилля, спрямовані на те, щоб українська музична культура в подіях, явищах, музичних творах і персоналіях позбулася за давнини советських штампів, оцінок, а то й відвертих перекирвань, комплексу меншовартості та перебільшення ролі окремих російських постатей (чи інституцій) для формування українського музично-культурного профілю. А головне – виведення на світову мистецьку орбіту нашого музичного пантеону як у виконавському вимірі, так і у біографічному.

Закономірно, що знайомство з музикою різних епох викликає у слухача, особливо чужоземного, бажання більше дізнатися про творців цієї музики як у формі короткої анотації перед концертом, так і у формі ґрунтовної наукової біографії, передовсім для фахівців-музикантів. І тут виникають певні питання до окреслення методологічних координат тих біографічних жанрів, які використовуються в музикологічному дискурсі. Це *наукова біографія, творча біографія, життєтворчість, музична біографія, інтелектуальна біографія, нарративні інтерв'ю* та навіть *інтерв'ю-ріка*, що поєднує риси інтерв'ю і т. зв. «літературу факту». Між ними багато точок дотику, спільних методів дослідження, однак концептуально змінюється кут зору.

«Біографія – це точка перетину, локус топос безпосередньої взаємодії індивідуального життя з культурно-історичним і соціальним буттям <...> саме в контексті біографічного підходу прояснюється, чим виявляється суб'єктивний вибір, ризик і рішення в універсальній практиці цілого»¹. Безперечною умовою сучасного підходу до наукової біографії є інтердисциплінарність, яка передбачає залучення в дослідження значної кількості різноманітних методів: історико-порівняльного, мікроісторичного, семіотичного, структурного, герменевтичного, просопографічного тощо. Акцент на контекстуалізацію потребує застосування мультидисциплінарних методів дослідження, і на сьогодні це стало вимогою сучасної доби.

Навіть науковість і літературність наукової біографії (у розумінні певного охудожнення мови) вже не можуть знаходитися між собою в опозиції – задекларована науковість не гарантує реального опертя на джерела і факти, а літературність його не виключає. Науковою робить працю теоретико-методологічний характер дослідження, однак і тут може бути присутня доля домислу, «фікції», оскільки реконструкція окремих фактів вимагає заповнення прогалін гіпотезами².

Українські науковці розробили концепцію *наукової біографії*, її головними ознаками повинні бути професійна компетентність автора, інтердисциплінарність дослідження, науковий та соціокультурний контекст дослідження. Вважається, що *наукова біографія*

¹ Голубович И. Биография: силуэт на фоне Humanities (Методология анализа биографии в социогуманитарном знании) : монография. Одесса : СПД Фридман, 2007. С. 178.

² Anita Całek. Biografia naukowa: od koncepcji do narracji: interdyscyplinarność, teorie, metody badawcze. С. 59.

є результатом дослідження людини науки засобами самої науки, тому вона може і повинна стати основою для всіх інших біографічних жанрів. Її складниками є строго документальна база, дотримання принципів, методів і критеріїв наукового дослідження. У світовому інтелектуальному просторі термін *наукова біографія* вказує на особу науковця, професійна біографія якого пов'язана з природознавчими науками. Біографії вчених і науковців гуманітарного напрямку визначаються терміном *інтелектуальна біографія*.

Оновлення методологічних підходів вимагає *музична біографія*, теоретична проблематика якої активно входить у сучасний музикознавчий дискурс. Якщо західна історіографія активно працює над теоретико-методологічними питаннями музичної біографії, то українське музикознавство лише розпочинає над ними свої рефлексії.

Матеріал і методи. Нині музичну біографію розглядають як форму наукового дослідження, спрямовану на відкриття нових шляхів інтердисциплінарних пошуків. Цим питанням була присвячена конференція 2015 року в Інституті музичних досліджень Лондонського університету під назвою «Call for Papers – Musical biography: National ideology, Narrative technique, and the Nature of myth». Це, зокрема, проблеми біографій живих сьогоденні композиторів, герменевтичні питання, методологічні питання та ін. Так, замість широко вживаного у біографіях хронологічного, лінійного методу сучасні методології пропонують поділяти біографію за основними періодами і досліджувати кожен з них як єдине ціле. Мета дослідницького проекту «Музична біографія та дослідження життя» («The Musical Biography and Life-Writing Studies Research Network»), який створили спільно австралійські університети в Монаш і Сюррей під керівництвом британських музикознавців Крістофера Вайлі (Wiley) і Пола Вотта (Watt), – стимулювати теоретичні і практичні інновації у музичній біографії, спільні пошуки нових методологій, вивчення нових способів створення музично-біографічних наративів.

Проблемам музичної біографії присвячено збірник «Biography Musical: Towards New Paradigms» («Музична біографія: до нових парадигм», 2009) під редакцією канадської музикознавиці Йоланти Пекач (Pekacz), головною тезою якого є необхідність оновлення методологічних підходів до музичної біографії, використання потенціалу нових теорій для музичного життєпису. Для сучасних наукових біографій накопичення фактів уже не є тим основним чинником, що наближає нас до розуміння предмета, вважає дослідниця. Необхідно вивчати функції музичної біографії, її актуальність для музичної критики, надійність архівних свідчень, біографічної етики тощо. У статті «Musical biography – Further thoughts» («Музична біографія – подальші думки», 2009) Й. Пекач зазначає, що музична біографія лише зрідка ставала об'єктом теоретичних і методологічних рефлексій у музикології, здебільшого її теоретичні дослідження належали літературознавству. Традиційно вважалося, що йому бракує наукової респектабельності. «Антибіографічний метод» полягав у переконанні, що «життя» і «твори» не пов'язані між собою, що сенс твору не залежить від життя автора. Тому методологічний підхід і наративні методи залишалися незмінними з часу, коли вони сформувалися у музичних біографіях XIX ст. Звідси біографії часто перетворювалися на агіографії через надто романтизовані погляди й апологетичний виклад їхніх авторів, які трактували композитора як божественно натхненного генія, незрозумілого для свого середовища тощо. Натомість уже із середини XX століття вимоги до музичної біографії потроху змінюються: на зміну культу генія приходить потреба критичної оцінки особистості в контексті її часу і сучасників. Такі монографії мали б представляти композиторів як виняткових і водночас простих людей, і не лише композиторів світової величини:

«Слід взяти до уваги, що музична історія включає не лише великі історії великих особистостей, але й повсякденні історії менших композиторів. Можливо, тут можна побачити паралелі між історією музики та астрономією. Як запевняють нас астрономи, наші знання про Всесвіт стосуються лише 5% безпосередньо спостережуваних явищ, тоді як решта 95% представляють темну матерію, яка майже невідома. Ми повинні переконатися, що наша концепція історії не оминає цю темну матерію музичного всесвіту»³.

Необхідності розширювати погляд на музичну біографію присвячені праці Й. Пекач «Memory, history and meaning: Musical biography and its discontents» («Пам'ять, історія та значення: Музична біографія та її невдоволення», 2004), Крістофера М. Вайлі «Re-Writing composers' lives: critical historiography and musical biography» («Переписування життя композиторів: критична історіографія та музична біографія», 2008), збірник статей «K otázám monografického pojetí skladatelské osobnosti a výkladu jejího díla» («До питань монографічної концепції особистості композитора та інтерпретації його творчості», 2013), Марії Розарії Стролло «Music and autobiographical writing: individual story-telling with the methodology of musical autobiography» («Музика та автобіографія: індивідуальна розповідь за методикою музичної автобіографії», 2016), Мартіна Флашара «Twilight of Novelists: The Search for a Multidimensional Model of Contemporary Music Biography» («Сутінки романістів: пошук багатовимірної моделі біографії сучасної музики», 2016), Данієля Штайна «Graphic Musical Biography: An Intermedial Case of Musico-Comical Life Writing: Interdisciplinary Perspectives» («Графічна музична біографія: проміжний випадок музично-комічного написання життя: міждисциплінарні перспективи», 2018) та ін., у яких наголошується необхідність застосовувати герменевтику, вивчати політичне значення музики, питання міфотворчості, історію рецепції, гендерні та транснаціональні проблеми та навіть досліджувати сексуальність. Так, М. Флашар стверджує, що сучасного читача не можна задовольнити одномірним лінійним нарративом, який навряд чи містить, наприклад, контекстні діапазони, що перетинаються з творчістю певного композитора і її детальним аналізом. Тому, на його думку, «архітектура сучасних біографій має поважати не лише компетенцію автора, а й інтелектуальні вимоги справжніх читачів»⁴. Головною проблемою автор вважає відчутний дефіцит якісних наукових книг, що відображають процес і характерні проблеми написання музичних монографій, і висуває свою ідею структурних типів музичної біографії:

I. Нульвимірна (zero-dimensional) структура: ізольовані глави, зонди; антологія окремих студій.

II. Одномірна структура: лінійний, хронологічний, діахронічний метод.

III. Двомірна структура: діахронно-синхронічний метод (хронологічний метод поєднується з порівняльним підходом).

IV. Тривимірна та багатовимірна структура: гіпертекстова чи ризоматична структура, зв'язки через текст⁵.

³ Flašar Martin. Twilight of Novelists: The Search for a Multidimensional Model of Contemporary Music Biography. URL: https://www.researchgate.net/publication/301635747_The_twilight_of_novelists_The_search_for_a_multidimensional_model_of_contemporary_musical_biography.

⁴ Flašar Martin. Twilight of Novelists: The Search for a Multidimensional Model of Contemporary Music Biography.

⁵ Flašar Martin. Twilight of Novelists: The Search for a Multidimensional Model of Contemporary Music Biography.

Британські музикознавці Крістофер Вайлі і Пол Вотт виділили два основні напрями сучасних музично-біографічних досліджень:

перший – порівняльні студії, коли досліджується формування аналогічних тропів у біографіях різних композиторів та виявляється «неявне перехресне запилення між ними», оскільки питання, що виникають у життєписі на одну тему, часто можуть пролити важливе світло на ті, які є частиною іншої;

і другий – питання політики ідентичності, а власне міра можливостей авторської ідентифікації з предметом, оскільки особистий інтерес дуже часто є ключовим мотиваційним фактором для досягнення конкретного біографічного дослідження. А особисте ототожнення із суб'єктом допомагає дослідникам краще теоретизувати власні позиції, а читачам – інтерпретувати їхню роботу⁶.

Поняття *музичної біографії* є інтегральною частиною *творчої біографії*, оскільки її предметом зазвичай є суб'єкти творчих професій, хоч це поняття і має широкий діапазон. Це біографія людини, пов'язаної з музичною творчістю – композитора, виконавця, музиканта в широкому сенсі, і у такому дослідженні треба використовувати специфічні музикознавчі методи. Незважаючи на те, які підходи вибирає дослідник і в яких напрямках музичної біографістики працює, як зазначає Міліта Мілін у анотації до своєї праці «Монографії про композиторів як музикознавчий жанр»: «Монографія має охоплювати життя та творчість свого предмета у взаємодоповнюючий спосіб – з усією необхідною контекстуалізацією – і поєднувати їх у значущий зв'язок у добре продуманий і критичний спосіб. Цієї ідеальної мети слід прагнути, хоча зазвичай результатом є більш-менш вдалий гібрид біографії та музичного аналізу»⁷. Вочевидь, можемо констатувати методологічний плюралізм у сучасній музичній біографістиці і здебільшого гібридний характер таких досліджень.

Результати. Українське музикознавство активно послуговується концептом «творча біографія», і в його координатах існують численні «малі форми» наукового і науково-публіцистичного характеру, які висвітлюють еволюцію творчого шляху композитора часто без особливої уваги на дотримання теоретико-методологічних засад вибраного жанру. Серед праць, що концептуально розвивають музичну біографістику, слід назвати монографії Любові Кияновської, присвячені М. Скорику, М. Колессі, І. Карабицю, концепцію «хроносу композиторської життєтворчості», яку розвивала у своїй науковій праці Наталія Савицька, монографію Тетяни Гусарчук про життя і творчість Артемія Веделя в широкому історико-культурному контексті епохи, монографії Стефанії Павлишин, присвячені мистцям української музичної еміграції, монографії Лю Пархоменко про Кирила Стеценка та у співавторстві з Н. Калущою про Олександра Кошиця.

У сучасних концепціях творчості наголошується на необхідності вивчення продуктів творчості обдарованої особистості, важливих періодів її життя, встановлення зв'язків між цими періодами та їх впливом на стратегії та індивідуальний стиль діяльності. Творчу діяльність, на думку українського вченого В. Моляко, можна охарактеризувати за такими параметрами, як суб'єкт творчості, продукт творчості, умови, в яких протікає творчий процес. Проблема дослідження творчої біографії тісно пов'язана з поняттями теорії та психології творчості та сприйняття, теорії пізнання у широкому сенсі.

⁶ Christopher Wiley & Paul Watt. Musical Biography in the Musicological Arena. *Journal of Musicological Research*, 2019. 38:3–4, p. 187–192.

⁷ Melita. Milin. Monographs on composers as a musicological genre, 2020 URL: https://www.researchgate.net/publication/352496842_Monographs_on_composers_as_a_musicological_genre.

Хоч предметом творчої біографії зазвичай є суб'єкти творчих професій – письменники, художники, музиканти, поняття творчості може мати широкий діапазон: так, одним з актуальних напрямів відповідних сучасних історико-наукових досліджень є створення творчих біографій видатних науковців та інженерів, їхнього творчого внеску у розвиток науки і техніки. Отож, у творчій біографії у разі дотримання методологічної визначеності головний акцент припадає на *творчий аспект* діяльності особистості та аналіз її творчого доробку.

У сучасному музикознавстві часто використовується і концепція *життєтворчості* як вищого прояву життєвого та творчого потенціалу людини, її вміння використати життєві обставини для розвитку і реалізації свого творчого потенціалу. Однак на практиці у наукових дослідженнях здебільшого розглядаються окремі аспекти життєтворчості: персонологічний, соціоісторичний тощо.

Однак з музичною творчістю пов'язана і особа музикознавця як медіатора поміж світом музики і людиною, науковця, здатного зрозуміти логіку музичного мислення у різні історичні епохи, творця «адаптованого перекладу» «природи і семантичних можливостей мови музики»⁸. І зацікавлення постаттю музикознавця в широкому культурно-історичному контексті засвідчує світова історіографія. Для всеохопного висвітлення його наукової діяльності на сьогодні найбільш відповідним вважаємо жанр *інтелектуальної біографії*, який є пріоритетною тенденцією у світовій історіографії, здобув значну популярність як у західній біографістиці, так і в українському науковому просторі. Цю модель біографічного жанру запропонував американський дослідник Дональд Вокер, вона складається з чотирьох типів біографії, таких як: біографія особистості, професійна біографія, бібліографічна біографія і ситуативна біографія, або біографія середовища. У сукупності вони становлять модель *інтелектуальної біографії*.

Оскільки фокус дослідження інтелектуальної біографії спрямований на одну сферу діяльності – інтелектуальну, тому концепт «інтелектуальної біографії» передовсім увійшов у дослідницьку практику зарубіжних й українських філософів та істориків. Усі ці контекстуальні рівні інтелектуальної біографії, на наш погляд, відповідають сучасним потребам історико-музикознавчих досліджень, присвячених дослідженню постаті музикознавця. Світове музикознавство має у своєму активі багато таких досліджень: зокрема, Гвідо Адлера, Г. Аберта, Хуго Рімана, Густава Якобштала, Е. Раца, Франца Ксавера Габерля, Віктора Цуккеркандля, Ернеста Ньюмена, Йосипа Хомінського, Адольфа Хибінського, Ніно Пірротта, ін.

Перед музичною біографістикою стоїть важливе завдання розробки методологічних напрямних для впровадження інтелектуальної біографії в науковий музикознавчий дискурс як наукового жанру, що найкраще відповідає для створення біографічних досліджень представників музикознавчої науки. Це також питання оновлення музичної біографії в широкому сенсі, що виразно актуалізувалося в наукових зацікавленнях сучасного музикознавства і вже стало вимогою сучасної доби.

Інтелектуальна біографія музикознавця розкриває належність суб'єкта дослідження до певного типу музикознавчої думки – історичного, систематичного, виконавського, у їх межах вивчаються особливості його наукових зацікавлень. У разі розкриття проблематики музикознавчих праць спеціальні методи диктує вибрана тематика, звідси

⁸ Самойленко О. Сучасна музична мова або мова сучасної музики: дві теоретичні парадигми одного художнього явища. *Laudatio. Ювілейна збірка наукових статей на пошану професора Юрія Ясіновського*. Львів : Видавець Тарас Тетюк, 2014. С. 155–164.

застосовуються методи музично-текстологічного аналізу, який сприяє всебічному вивченню музикознавчих текстів, визначенню їх історичної й тематичної атрибуції в загальному історіографічному контексті, специфіки науково-теоретичного напрямку та ін. Також можуть використовуватися методи музикознавчого аналізу, метод інтерпретологічного аналізу, виконавського аналізу, специфічні методи, пов'язані з музичною палеографією та ін. Так, у жанрі інтелектуальної біографії здійснено дослідження життя і наукової діяльності українського музикознавця і диригента Мирослава Антоновича⁹, яке складається з біографії особистості, професійної біографії, ідейно-наукової біографії та ситуаційної біографії у тісному зв'язку та взаємному переплетінні. У західній історіографії задекларовані методологічні координати має праця Ентоні Каммінгса (Cummings), присвячена італійському музикологові Ніно Пірротта (Pirrotta): *“Nino Pirrotta: an intellectual biography”* та праця Альфонса Кейпінка *«Артур Пан (1921–1959): коротка інтелектуальна біографія»*.

Однак наскільки виправдано використання жанру інтелектуальної біографії у музичній сфері? Треба сказати, що психологи активно дискутують стосовно того, чи інтелект і творчість є складниками одного психічного процесу чи є різними розумовими процесами. «Гіпотеза порогового значення» Пола Торренса говорить про те, що високий ступінь інтелекту становить необхідну, але недостатню умову для високих творчих здібностей – між креативністю і IQ суттєва взаємодія відбувається лише на найнижчих рівнях. Творча здатність є самостійним чинником, незалежним від інтелекту, а високий рівень IQ не забезпечує вагомих творчих успіхів.

Проблема співвідношення спонтанності та інтелектуалізму обговорюється у докторській праці К. Вайлі, зокрема, йдеться про традиційну передумову біографів, що справді оригінальна музика не повинна відповідати лише наявним правилам: здатність їх перевершити вважається важливим вмінням, за допомогою якого геній композиції є відокремлений від меншого «таланту технічної компетентності». Звідси видатні композиції представлялися як стихійний вияв, а не як продукт великої інтелектуальної праці, він був продуктом серця і душі, а не розуму. І напруга навколо усвідомлення і пояснення методів, за допомогою яких композитори творили свою музику, триває аж до появи сучасної музичної біографії¹⁰.

Також жанр інтелектуальної біографії, на наш погляд, найкраще підходить для дослідження біографії знакових для історії музики постатей, у житті і діяльності яких віддзеркалюється ціла епоха. Такими посталями в українській музичній культурі є, для прикладу, Микола Лисенко і Борис Лятошинський. І в цьому зразком може слугувати інтелектуальна біографія Йоганна Себастьяна Баха, американського музиколога Крістофа Вольфа. Досліджуючи дуже ретельно різні контекстуальні пласти епохи, акцентуючи свою увагу на джерельних матеріалах, які багато цитує і, що важливо, інтерпретує, Вольф виявляє ті прикмети його доби, які визначили музичну філософію Баха і виокремили його з-поміж інших видатних музикантів. А музику Баха Вольф розглядає як частину інтелектуального профілю композитора.

⁹ Граб У. Мирослав Антонович: інтелектуальна біографія. Еміграційне музикознавство в українському культуротворенні повоєнних десятиліть. Львів : Видавництво Українського католицького університету, 2019.

¹⁰ Wiley Christopher. Re-Writing Composers' Lives: Critical Historiography and Musical Biography. 2008 URL: <https://openresearch.surrey.ac.uk/esploro/outputs/doctoral/Re-Writing-Composers-Lives-Critical-Historiography-and/99512862102346#file-0> (дата звернення: 15.06.2023).

Висновки. У світлі антропологізації гуманітаристики актуалізувалися питання оновлення методологічних підходів у біографістиці. Зокрема, проблеми, пов'язані з музичною біографією, знайшли своє вагоме відображення у західній історіографії і свідчать про потребу впровадження нових наративів і методологій.

В українському музикознавстві традиційно «героєм» наукового біографічного жанру, яке б визначення він не мав – *творча біографія, музична біографія, життєтворчість*, – передовсім був композитор або виконавець. Виразно зріс інтерес до постаті музикознавця – вченого, теоретика, історика, що в особистісному вимірі засвідчує світова історіографія. І це не дивно, якщо погодимося з думкою про те, що музикологія є найбільш інтердисциплінарною альфа-наукою¹¹. Тому особа музикознавця є самоцінним об'єктом, гідним персональної *інтелектуальної історії* як особливого жанру наукового дослідження. Зокрема, жанр інтелектуальної біографії, вибраний для вивчення наукової, творчої і особистісної біографії українського музиколога Мирослава Антоновича, розкриває його життя як контекст для виявлення явних і прихованих спонукальних мотивів до появи наукових ідей, які згодом втілилися (або й ні) у науковій праці. Також жанр інтелектуальної біографії підходить для дослідження біографії знакових для історії музики постатей, у житті і діяльності яких віддзеркалюються різні контексти епохи, до якої вони належать, – суспільно-політичний, культурний, мистецький та ін. Ретельне дослідження цих контекстів дасть нам глибше розуміння як особливостей формування ідентичностей, так і природи їхньої творчості.

Не викликає сумнівів те, що українське музикознавство повинно включити музичну біографістику у сферу своїх теоретико-методологічних зацікавлень і стратегічних інтересів, використовувати інноваційні підходи, які застосовуються на практиці у світовому музикознавчому просторі.

Література

1. Бод Р. Забуті науки. Історія гуманітарних наук / пер. з нід. Я. Довгополого. Київ : Вид-во Жупанського, 2016.
2. Голубович И. Биография: силуэт на фоне Humanities (Методология анализа биографии в социогуманитарном знании) : монография. Одесса : СПД Фридман, 2007. URL: www.philosophy.opu.edu.ua/elb/articles/golubovich/mono.doc (дата звернення: 20.06.2023).
3. Граб У. Мирослав Антонович: інтелектуальна біографія. Еміграційне музикознавство в українському культуротворенні повоєнних десятиліть. Львів : Видавництво Українського католицького університету, 2019. URL: <https://doi.org/10.1080/01411896.2019.1644140> (дата звернення: 20.06.2023).
4. Попова Т. Историография в человеческом измерении. *Историографічні дослідження в Україні*. 2012. Вип. 22. С. 265–292. URL: http://history.org.ua/JournALL/graf/graf_2012_22/16.pdf (дата звернення: 15.06.2023).
5. Самойленко О. Сучасна музична мова або мова сучасної музики: дві теоретичні парадигми одного художнього явища. *Laudatio. Ювілейна збірка наукових статей на пошану професора Юрія Ясіновського*. Львів : Видавець Тарас Тетюк, 2014. С. 155–164.
6. *Biography Musical: Towards New Paradigms.* / Edited by Jolanta T. Pekacz (Dalhousie University, Canada). Abingdon, Oxon : Routledge, 2006.
7. Sałek Anita. Biografia naukowa: od koncepcji do narracji: interdyscyplinarność, teorie, metody badawcze. Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. 2013.
8. Cummings A. Nino Pirrotta: an intellectual biography. Philadelphia, PA : American Philosophical Society, 2013.
9. Flašar Martin. Twilight of Novelists: The Search for a Multidimensional Model of Contemporary Music Biography. URL: <https://www.researchgate.net/>

¹¹ Бод Р. Забуті науки. Історія гуманітарних наук / пер. з нід. Я. Довгополого. Київ : Вид-во Жупанського, 2016.

- publication/301635747_The_twilight_of_novelists_The_search_for_a_multidimensional_model_of_contemporary_musical_biography (дата звернення: 20.06.2023).
10. Milin Melita. Monographs on composers as a musicological genre, 2020. URL: https://www.researchgate.net/publication/352496842_Monographs_on_composers_as_a_musicological_genre (дата звернення: 15.06.2023).
 11. Pekacz Jolanta. Musical biography – Further thoughts. *Music's intellectual history. Founders, followers & fads*. New York, 2009. URL: <http://www.examenapium.it/cs/biblio/Blazekovic2009.pdf> (дата звернення: 13.06.2023)
 12. Stein Daniel. Graphic Musical Biography: An Intermedial Case of Musico-Comical Life Writing: Interdisciplinary Perspectives, 2018. URL: https://www.researchgate.net/publication/327595354_Graphic_Musical_Biography_An_Intermedial_Case_of_Musico-Comical_Life_Writing_Interdisciplinary_Perspectives (дата звернення: 11.06.2023).
 13. Stollo Maria Rosaria. Music and autobiographical writing: individual story-telling with the methodology of musical autobiography, 2016. URL: https://www.researchgate.net/publication/305391980_Music_and_autobiographical_writing_individual_story-telling_with_the_methodology_of_musical_autobiography (дата звернення: 11.06.2023).
 14. Wiley Christopher & Watt Paul. Musical Biography in the Musicological Arena. *Journal of Musicological Research*, 2019, т. 38, вип. 3–4 38:3–4, pp. 187–192. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/01411896.2019.1644140?needAccess=true> (дата звернення: 11.06.2023).
 15. Wiley Christopher. Re-Writing Composers' Lives: Critical Historiography and Musical Biography. 2008. URL: <https://openresearch.surrey.ac.uk/esploro/outputs/doctoral/Re-Writing-Composers-Lives-Critical-Historiography-and/99512862102346#file-0> (дата звернення: 15.06.2023).

